

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001584

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-04-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Моклиця Ганна Володимирівна

2. Hanna Moklytsia

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: мова, література і фольклор пограниччя

Дата захисту: 04-06-2024

Спеціальність за освітою: 053 психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 5224

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17, 17.07, 17.07.65

Тема дисертації:

1. Епістолярій письменника у методології психоаналітичного дослідження (на матеріалі творчості Лесі Українки)
2. Epistolary of the writer in the methodology of psychoanalytic research (on the material of Lesya Ukrainka's work).

Реферат:

1. У дисертації здійснено аналіз епістолярію, біографії та драматургії Лесі Українки із застосуванням психоаналітичної теорії й авторської методики її використання. Наукове дослідження спрямоване на введення епістолярію в методологію психоаналітичного дослідження як голосу аналізанта. Доповнена методологія використана у дослідженні драматургії Лесі Українки, доведено, що вона є програванням внутрішніх конфліктів письменниці. Простежено психодинаміку творчої особистості. У дисертації запропоновано методологію літературознавчого дослідження, базовану на теорії З. Фрейда, з врахуванням еволюції його поглядів та цілісного бачення психічних механізмів та структури психіки творчої особистості.

Епістолярій Лесі Українки вперше став окремим об'єктом психоаналітичного дослідження із залученням методів, які використовують психоаналітики у своїй психоаналітичній практиці. Запропоноване нове прочитання творів Лесі Українки, узгоджене з існуючими літературознавчими інтерпретаціями, але доповнене відкриттям важливих прошарків змісту: «Блакитна троянда» як сублімація об'єктних стосунків, «Одержима» як сублімація ненависті, «Бояриня» як сублімація потягу смерті, «Камінний Господарь» як сублімація Едипового конфлікту, «Оргія» як сублімація внутрішнього конфлікту між Воно і Над-Я. У першому розділі також зреферовані праці науковців, які використовували психоаналіз у літературознавстві: В.Агеєва, Т.Гундорова, Н.Зборовська, М.Моклиця, С.Павличко, О.Забужко, А.Печарський, С.Михида, Є.Кононенко, А.Черниш, та ін. Кожен з дослідників вніс вагомий внесок у розвиток психоаналітичної інтерпретації художнього твору та психології письменника. Встановлено, що літературознавча методологія базується, переважно, на фрагментованому поєднанні різних, навіть протилежних (фрейдизм і юнгіанство) психоаналітичних концепцій. Показано переваги використання цілісної концепції. У другому розділі здійснено аналіз епістолярію Лесі Українки. У листах дослідниця увага була зосереджена на виявленні елементів несвідомого, витіснених переживань. Завдяки застосуванню теорії психоаналізу як концепції психічних механізмів та їх елементів, було окреслено важливі етапи психічного життя письменниці та специфіку формування творчої особистості: від травматичного досвіду дитинства до сепарації і ефективної сублімації у творчості. Виділено етапи: дитинство (1871–1882), підлітковий період (1883–1895), період спроб сепарації (1895–1901), період конкуренції з матір'ю та активної сепарації (1901–1907), період остаточної сепарації і активної сублімації (1907–1913). У третьому розділі проаналізовано п'ять драм Лесі Українки, в яких показано перебіг внутрішніх конфліктів Лесі Українки. На основі листування у II розділі було визначено етапи психодинаміки Лесі Українки. Кожна з проаналізованих драм оприявнює внутрішні конфлікти, важливі чи характерні для певного етапу. Листування як голос аналізанта дозволило виявити етапи, які підтвердились у її творчості. Початок сепарації пов'язаний з написанням драми «Блакитна троянда». У драмі реалізується тема стосунків з матір'ю, яка трактується як трагічний спадок, як залежність психіки доньки від травм дитинства. Агресія щодо матері витіснена і повернута на себе. Завдяки написанню драми письменниця сублімувала вихід агресії та змогла частково знецінити обожнювану материнську фігуру. У дослідженні показано, що цілісна психоаналітична концепція дає можливість зрозуміти психічне життя творчої особистості, простежити усі головні психічні механізми і зробити висновки щодо психодинаміки та специфіки сублімації.

2. The dissertation analyzes the epistolary, biography and dramaturgy of Lesya Ukrainka with the use of psychoanalytic theory and the author's methodology of its use. Scientific research is aimed at introducing epistolary into the methodology of psychoanalytic research as the voice of the one who is analyzed. Augmented methodology used in the study of Lesya Ukrainka's dramaturgy, it has been proven that it is a play of internal conflicts of the writer. The psychodynamics of the creative personality is traced. The dissertation proposes a methodology of literary studies, based on the theory of Z. Freud, taking into account the evolution of his views and a holistic vision of mental mechanisms and the structure of the psyche of creative personality. For the first time, Lesya Ukrainka's epistolary became a separate object of psychoanalytic research, involving methods that psychoanalysts use in their psychoanalytic practice. The proposed new reading of Lesya Ukrainka's works, consistent with existing literary interpretations, but supplemented by the discovery of important layers of content: «Blue rose» as a sublimation of object relations, «Obsessed» as a sublimation of the craving of death, «Stone Master» as a sublimation of an Oedipus conflict, «Orgia» as a sublimation of an internal conflict between It and SuperEgo. The first chapter also described the works of scientists who used psychoanalysis in literary studies: V. Ageeva, T. Gundorova, N. Zborovska, M. Moklytsia, S. Pavlychko, O. Zabuzhko, A. Pekarsky, S. Mikhida, E. Kononenko, A. Chernysh, and others. Each of the researchers made a significant contribution to the development of psychoanalytic interpretation of a work of art and psychology of the writer. It is established that literary methodology is based mainly on a fragmented combination of different, even opposite (Freudism and Jungianism) psychoanalytic concepts. The work shows the benefits of using a holistic concept. The second chapter analyzes the epistolary of Lesya Ukrainka. In letters, the research attention was focused on identifying the elements of

unconscious, displaced experiences. Due to the application of psychoanalysis theory as a concept of psychic mechanisms and their elements, the important stages of the writer's psychic life and the specificity of the formation of creative personality were outlined: from the traumatic experience of childhood to separation and effective sublimation in creativity. Stages: Childhood (1871–1882), adolescence (1883–1895), period of attempts of separation (1895–1901), period of the competition with mother and active separation (1901–1907), period of final separation and active sublimation (1907–1913). The third chapter analyzes the five dramas of Lesya Ukrainka, which shows the course of Lesya Ukrainka's internal conflicts. On the basis of letters in chapter II, the stages of psychodynamics of Lesya Ukrainka were determined. Each of the analyzed dramas is attached to internal conflicts, important or characteristic of a certain stage. The study shows that a holistic psychoanalytic concept makes it possible to understand the psychic life of a creative personality, to trace all the main psychic mechanisms and draw conclusions about the psychodynamics and specifics of sublimation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Моклиця Г. Цілісність концепції З. Фрейда: доповнення до психоаналітичної методології в літературознавстві // Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 33. Дрогобич, 2020. С. 203-208. (фахове видання, 0, 4. д.а.).
- 2. Моклиця Г. Парадокс сублимованої ненависті: «Одержима» Лесі Українки // Закарпатські філологічні студії, № 23, 2022. С. 265-269
- 3. Моклиця Г. Роль сублимації в процесі суб'єктивації Лесі Українки // Волинь філологічна: текст і контекст, № 32, 2021. С. 188-199
- 4. Zhanna Bortnik, Tetiana Leherko, Hanna Moklytsia, Kateryna Oliinyk, Oksana Goloviy, Viktoriia Sokolova. The psychological basis of mystical symbols and the problem of their theatrical embodiment: "The Blue Rose" by Lesya Ukrainka. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Researt. 2022. 12 / 02 / XXIX (Vol. 12, Issue 2, Special Issue XXIX, 2022). P. 199-202. (Web of Science)
- 5. Моклиця Г. Підхід Фрейда до аналізу художньої творчості // Аналіз та інтерпретація тексту. Драматургія Лесі Українки. Збірник матеріалів конференції. Світязь: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2020. С. 52-54.
- 6. Моклиця Г. Листування Лесі Українки як об'єкт психоаналітичного дослідження її життя і творчості // Леся Українка і родина Косачів в історії української та світової культури. Матеріали Всеукраїнської Науково-практичної конференції 25.02.2021, с. Колодяжне - Луцьк, 2021. С. 44-48.
- 7. Моклиця Г. Теорія потягів З. Фрейда і перспективи її застосування при дослідженні // Зміна парадигми сучасної науки після військового вторгнення росії на територію незалежної України: збірка тез науково- методичних доповідей міжнародної науково-практичної конференції, 22-23 червня., м. Братислава, Словаччина, 2022. С. 158-161.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. РОМАНОВ Сергій Миколайович
2. Sergiy M. ROMANOV

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01, 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1404-4584

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швець Алла Іванівна
2. Alla I. Shvets

Кваліфікація: д. філол. н., с.н.с., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5612-8420

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна установа "Інститут Івана Франка" Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 13803031

Місцезнаходження: вул. Драгоманова, буд. 18, Львів, 79005, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Академічний

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жванія Людмила Вікторівна
2. Ludmyla V. Zhvania

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1864-2119**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Луцький національний технічний університет**Код за ЄДРПОУ:** 05477296**Місцезнаходження:** вул. Львівська, буд. 75, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Вісич Олександра Андріївна
2. Oleksandra A. Visych

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1706-1147**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Острозька академія"**Код за ЄДРПОУ:** 22554101**Місцезнаходження:** вул. Семінарська, буд. 2, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Черниш Анна Євгеніївна
2. Anna Y. Chernysh

Кваліфікація: д. філол. н., 10.01.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-6183-7312**Додаткова інформація:** Web of Science ResearcherID: GVU-3980-2022;
<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=o5PahAsAAAAJ>; Scopus 57225214784

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова, буд. 2, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данилюк-Терещук Тетяна Ярославівна

2. Tetiana Y. Danyliuk-Tereshchuk

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9677-4929

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Колошук Надія Георгіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Колошук Надія Георгіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна